

A festmény, amellyel pályázom egy családi sorozat része. Az ihletet adó fotót, egy kisebb családi ünnepségen fényképeztem 2011 nyarán. Az unokatestvéremnél, Szabadszálláson töltött hét különleges volt. A viszontlátás - majd két év után - nagy örömmel töltött el. Azon a héten ünnepeltük Zolti unokájának a születésnapját. Ez a nap máig is emlékezetes maradt, a messze lakó rokonaimmal töltött jó hangulatú délután, amely játékban (főleg focizásban), és kiadós étkezésekben bővelkedett (az alföldi ünneplés nem hazudtolta meg magát ekkor sem). Nagyon kellemes nyaralás volt, mivel olvasással, közös főzéssel és sok beszélgetéssel telt az idő.

Ez a sorozat második tanévem fő irányvonalához igazodott, akár az anatómia tantárgy befejeződésére nézve, akár a szakmai főtárgy feladataira (emberábrázolás). Az előző évekhez képest merőben nagy váltás volt számomra ez a méret (120x160 cm), de már elérkezettnek láttam az időt arra, hogy belekezdjek egy ilyen, több képet és sok időt felölelő témához.

A tojástempera technikájával első éves szakmai főtárgy feladatként ismerkedtem meg. Enyvezett papírra kellett kézfej, lábfej tanulmányokat festenem, majd év végén enyvezett, krétaalapozott, bólusozott fatáblára kellett tojástemperával önarcképet festenem, amely végül matt-aranyozott háttérrel készült el. További elmélyülést tett lehetővé a technika megismerésében a Varga Ferenc szobrászművész által tartott kisújbányai ikonfestő művésztelep, 2011 nyarán. Az ő segítségével, a lehető legszorosabban ragaszkodva a hagyományos receptekhez, kevertük ki a tojástemperát. Csak a tojás sárgáját használtuk fel, borecetet kevertünk hozzá és a magunk által tört pigmentekkel festettünk. Ebből a rendkívüli élményből merítve, az általunk előállított anyagok használatának varázsa készített arra, hogy ezt a technikát alkalmazzam. Ezeknek a festményeknek az esetében a recept leegyszerűsített variációját alkalmaztam. A tojást egy harisnyán átpasszíroztam, és ezt kevertem a pigmenthez. Ez a technika több szempontból is nagyon megtetszett. Először is lehetővé teszi, hogy könnyedebben tudjam felvázolni az adott kompozíciót. Másrészt anyagi okokból is kedvező volt, hogy a viszonylag nagyméretű képeimnél az aláfestést tojástemperával is meg tudtam oldani, s nem kellett olajfestéket használnom azokhoz a rétegekhez, amelyeket később átfestének.

A *Zolti* című festményemet 2011 őszén kezdtem el. A nagybátyámat ábrázolja. Az igazat megvallva korábban is fontolgattam portréjának megfestését. Nemcsak alföldiesen karakteres arca készített erre, hanem az iránta érzett tisztelem is. Nagy büszkeséggel mesélek róla barátaimnak: ő az, aki mindenhez ért, az erkélyépítésen át a hegesztésig mindent meg tud csinálni. Ehhez természetesen még hozzájárul az is, hogy rendkívül becsületes, egész életében mindenért keményen megdolgozott. Ez a sok fáradalmas munka mély ráncokat vésett már, amúgy vidám arcába.

Sokat beszélgettünk az elmúlt években, bármikor fel tudnám idézni megrögzött mozdulatait és tekintetét. Ezért is az arcára koncentráltam, hogy minden részletét *lássam*.

A képet halványzöld, bútorszövetre emlékeztető vászonra készítettem. Legelőször egy sima enyves alapra, enyves festékkel kezdtem felvinni az első rétegeket. Majd kellemetlen meglepetés ért, mivel az egész kép elkezdett berepedezni. Így hát vizet locsoltam rá és lekaptam az addig elkészült képet. Ezen munkafolyamat közben sikerült létrehoznom azt az érdekes texturát, amely nem várt módon segítette életre kelteni élményemet a képben. A víz elfolyása és a festőkés mind nyomott hagyott a vásznon, amiket egyes részekben meg is hagytam a kép elkészültéig.

Majd mikor megszáradt a vászon tojástemperával folytattam. Tudatosan korlátoztam a pigmentek számát (vasoxid sárga, bayferrox 130 vörös porfesték, vasoxid barna, fehérként pedig litophont használtam). Ezekkel folytattam a képet, először csak vázlatosan, lendületesen

felrakva az arc részeit. Kihívást jelentett a karakter és az arányok megtartása, mert a nagyításhoz nem használtam segédeszközt (az arány sokszoros volt, mivel egy 9x13-as fotó és egy a/3-as fekete fehér nyomtatás alapján dolgoztam).

A pigmentjeimet pannoncolor cseh zöldfölddel (barnás) és egy permanent világossárgával egészítettem ki. Ezután kezdődött a több hónapig tartó finomítás, a részletek kidolgozása. A fehér színnel tettem kontrasztosabbá a barnás, alföldies színvilágú képet. A szemüveg csillanásain, a már enyhén ősülő borostáján és a pólón alkalmaztam. A zöldföldet különösen megkedveltem, sok helyre csempészttem bele mind a bajusz, a haj, a póló részleteibe és a vászon eredeti színéhez is illett, amit szintén meghagytam a kép háttérében. A késő nyári fényekhez igazodtak ezek a tört színű pigmentek, ahogy fotó egy fa árnyékában, a napsütéses udvaron készült.

A tájegységet, családom szülőföldjét, mint témát tekintve olvastam az alföldi festőkről. Például Nagy Istvánról, akit témái miatt szoktak ide sorolni, mivel előszeretettel ábrázolt barázdált arcú, megfáradt parasztokat. Ellátogattam a Nagy István Képtárba, Bajára, hogy saját szememmel láthassam festményeit.

Kosza Józsefről, aki az alföldi tájat ábrázolta, erős fény-árnyék játékkal kiemelve alakjait és Mészöly Gézáról, aki pedig főleg tájképeket festett, de képei bensőséges hangulata ragadott meg. Eme hasonlóságoktól vezérelve a képek készülésének folyamatában mindig volt nálam egy-egy ihletet adó album. Képem, a műveikben ábrázolt világ hangulatához és színvilágához igyekszik közeledni.

Együttal a gyökereimhez is közelebb kerültem mert – bár Veszprémben születtem – amikor a rokonaimat látogatom, úgy érzem: hazamegyek.

A kép alaphangulatába belevont repedések néha segítették a munkámat és volt, mikor nehezítették. Többször újradolgoztam némely, már késznek gondolt részletet. A témavezetőm, Hegyi Csaba szavaival élve ez a kép, nem adta magát könnyen. Többször *edzettem* és pihentettem. Ezért készült ilyen sokáig.

A vásznon – s közben a magamban – végzett munka, végül hűen tükrözi a bennem élő képet Róla.

Ahogy a dolgozatom elején említettem: ez a festmény egy több képből álló sorozat része. Bár a képek stílusában akadnak különbségek, számomra mégis egy egésznek alkotnak, ezért röviden ezekre is szeretnék kitérni.

A mami című képet 2012 telén kezdtem. A kép magassága azonos az előzővel, de keskenyebb (90x160 cm). Megkedveltem a – számomra - még szokatlan hosszúkás formátumot.

Ő, Zolti feleségének az édesanyja. Vele rendkívüli volt ez a találkozás, mivel akkor láttuk egymást másodszor. A képen ábrázolt pillanat az ebédhez való előkészületet ábrázolja.

Színvilágában hasonló az előzőhöz. Ugyanazt a fajta vásznat használtam, de ebben az esetben tojástemperával kezdtem a festést, nem enyvessel. A felvázolása után szintén az előbb említett pigmentekkel dolgoztam. Majd a tojástempera megszáradása után áttértem az olaj technikára, mert a színek színhelyesebb visszaadása miatt szükségesnek éreztem ezt a továbbfejlesztést. Erőt próbáló feladat volt a kismintás ruha hullámozásának és gyűrődésének ritmusának ábrázolása. De a legizgalmasabb részletnek a műanyag tál és a meghámozott krumplin való fényjátékot mondhatnám.

Itt, az ihlető forrásaim: Csontváry Kosztka Tivadar *Almát hámozó öregasszonya* és a már említett alföldi festők. A hasonlóság nem volt tudatos, bár nagy hatással volt rám az előtte való félévben teljesített Csontváry-szeminárium. Minden héten ellátogattunk Aknai Tamás művészettörténésszel – a kurzus oktatójával - a múzeumba.

Az arcot inkább, a kezeket már kevésbe részletesen jelenítettem meg. Elégnek éreztem a főbb fényjátékok hangsúlyozását. Végül a kés csillanására tartogattam a titánfehér fényt, ami ugyan kicsi, de a legfehérebb pont. Fontosnak tartottam megjeleníteni ez a kontrasztot, mert érdekes és kissé ijesztő a kép alapvetően mély barna tónusából kicsillanó fém fehére.

A *Klárika* című festmény nagynénémet ábrázolja. A háttérében a barátja, illetve Zolti fia, amint a padon ülnek. Ez a legnagyobb méretű kép a sorozatban (150x200 cm). 2012 tavaszán-nyarán készült. Klárika szintén nagyon közel áll hozzám. Mentalitásában hasonló a testvéréhez, Zoltihoz.

A méret miatt erősebb vásznat és hófehér alapot választottam. Bár az első réteggént a tojástempera szolgált alapul, nagyrészt olajfestékkel dolgoztam.

Az előző képekhez képest sokkal színesebbnek és vidámabbnak tetszik. Ennek több okát is fel tudom idézni. A napsütéses világában elkapott pillanat és a friss benyomások is munkáltak bennem. Elsősorban a Ferenczy Károly kiállítás, a Nemzeti Galériában. Hasonlóságot éreztem az munkásságával, mivel a kezdeti korszakában, a Szentendrén festett képein a visszafogottabb színhasználat jellemezte, például az *id. Ferenczy Károly és a Válás* című képein. Majd a Nagybányán készült képeit már teljességgel áthatotta a fény, a természet bűvölete. Színei és ecsetkezelése erős hatással lehettek rám.

Megpróbáltam tudatosabban dolgozni a képen, kiemelve a fő témát. A színeket is a valósakhoz közelítettem. A nyári lomb zöldjei - kontrasztban a piros virágokkal - és a világoskék pólón megjelenő fényjáték eszembe juttatja azt a délutáni hangulatot.

Két kisebb méretű festménnyel lett teljes a sorozat. A *Kakasos* (70x78cm) című festménnyel, és *Az alföldi muzsikusokkal* (40x80 cm). Szintén a halványzöldes színezetű vászonra készültek, az előbbi tojástemperával, illetve krétával (gioconda), az utóbbi pedig csak olajfestéssel. Ezek egyfajta környezetet bemutatnak be, mivel a nagybátyámék által nevelt állatokat ábrázolják.

A *Kakasos* című festményen egy életképszerű kivágásban jelennek meg. Ebben a képben a kréta és a tojástempera kölcsönhatása volt izgalmas.

Az *alföldi muzsikuson* már egy átértelmezettebb elhelyezésben vannak, kissé mesészerű megfogalmazásban.

A mindenki által jól ismert Brémai muzsikások című meséből merítve, mint azt a cím is mutatja. Míg az előző képeken a reális élmény visszaadására törekedtem, itt már nem tartottam fontosnak.

Fontosnak éreztem, hogy az ábrázolt személyek ne tudjanak a képek készüléséről, hogy meglephessem őket velük.

Mami, a kép elkészülte után pár hónappal elhunyt. Így a találkozásunkat megörökítve, még többet jelent nekem ez a kép.